

Kaderdebat 2020

7 juli 2020 Marieke Alberts

Bijdrage van GroenLinks fractievoorzitter Marieke Alberts tijdens het kaderdebat vanmiddag met bespreking van de voorjaarsnota 2020 en de kadernota 2021.

Voorzitter,

De uitbraak van corona en de maatregelen die daarop volgden, hebben veel impact op ons, als gemeente, als mens, als samenleving. Het heeft ons weer doen beseffen hoe fijn het is om af en toe een boek te lezen, een puzzel te maken of in de natuur te wandelen. Hoe belangrijk sociale contacten voor ons als mens zijn. Het heeft ons laten ervaren hoe belangrijk flexibiliteit en creativiteit zijn, toen we opeens allemaal thuis zaten en andere oplossingen moesten bedenken om ons werk goed uit te kunnen voeren en de omgeving te helpen.

Maar **het heeft ook laten zien hoe kwetsbaar onze samenleving is:** mensen die voor de crisis net hun hoofd boven water hielden, gaan nu kopje onder. Ouderen die al eenzaam waren, zien bijna niemand meer. Mensen die psychische hulp nodig hebben, zakken steeds verder af. Kinderen die opgroeien in armoede of een onveilige thuissituatie raken hun veilige plek op school kwijt en verdwijnen van de radar. De coronamaatregelen treffen de kwetsbaren harder dan de kapitaalkrachtigen. Waarom wil het college dan juist nu bezuinigen op het Sociaal Domein? Minder budget in combinatie met het ontbreken van een kadernota sociaal domein en nota's brede welzijn, armoedebelaid en werk is, onder de huidige omstandigheden, vragen om moeilijkheden. Ga er niet vanuit dat iedereen zelfredzaam is en dat ouders overall verantwoordelijkheid voor kunnen dragen. Niemand is in principe erop uit om afhankelijk te zijn. Maar besef dat er veel mensen en gezinnen zijn die het op eigen kracht niet redden. Kijk wat er echt speelt en aan de hand is en investeer.

Daar is o.a. tijdige en passende jeugdhulp voor nodig, waar we een motie voor indienen. De moties kinderarmoede en basisbanen zal de PvdA straks

mede namens GroenLinks gaan indienen. En om de kloof tussen arm en rijk niet verder te vergroten, komen we met een motie 'Rijswijk voor 14' waarin we het college oproepen bij de regering aan te dringen om het minimumloon te verhogen. Juist nu!

Cultuur houdt ons in de coronatijd op de been, het verbindt ons, het geeft ons vermaak en hoop door creativiteit en vindingrijkheid. Tegelijkertijd zien we nu de kwetsbaarheid van de cultuursector en wat de effecten zijn van jarenlange bezuinigen. Instellingen kampen met acute liquiditeitsproblemen. Mede vanuit Rijswijk is er een oproep gedaan (zij het wat vertraagd) aan de provincie om aandacht te vragen voor de enorme schade die de cultuursector lijdt door de coronacrisis. We vragen de wethouder om zo spoedig mogelijk inzichtelijk te maken hoe de Rijswijkse instellingen ervoor staan en met een plan te komen hoe we deze instellingen op lange en korte termijn kunnen redden. Indien we hier onvoldoende concrete toezegging van de wethouder op ontvangen, zullen we hiervoor een motie indienen.

De coronacrisis hadden we een jaar geleden niet zien aankomen. Maar veel van de problemen die zijn ontstaan en nog gaan komen, kunnen we inmiddels wel overzien. Laten we nu eens niet gaan wachten tot die ons ook weer overkomen. We riepen aan het begin van de coronacrisis het college al op om over de langere termijngevolgen na te gaan denken en om alvast plannen te gaan maken. Er is op dit moment van alles aan de hand in de samenleving. Maar door alleen oog te hebben voor de korte termijn en een gebrek aan een gezamenlijke visie op de samenleving, komt dat in de raadsvergaderingen tot nu toe nauwelijks ter sprake en komt de raad niet toe aan zijn kaderstellende rol.

Het brengt ons terug bij de vraag die we al eerder stelden: wat wil dit college nou eigenlijk? Waar staat het voor? Waar wil het heen met deze stad? Zelfs het multi-interpretabele begrip 'de basis op orde' lijkt te zijn losgelaten. En is geworden tot incidentpolitiek waarbij alleen nog korte termijn financieel denken aan de orde lijkt te zijn.

Dat zien we duidelijk terug in de nu voorliggende kadernota. Voor het tweede jaar op rij komt het college met ombuigingen, oftewel bezuinigingen, in het lopende jaar. Bovenop de dekkingsvoorstellen, oftewel bezuinigingen, in de begroting. Na de eerder afgekondigde uitgavenstop, oftewel bezuinigingen.

Zonder visie, zonder ambitie, zonder uit te leggen wat de consequenties zijn van deze bezuinigingen.

Het proces van transparant begroten, wat enkel aanstuurt op verdere bezuinigingen, zou volgens u met open vizier zijn gedaan, maar is vooral in nevelen gehuld. Hoezo heeft opheffen van de reserve parkeren een grote impact op de maatschappij? Waarom ontbreekt de mogelijkheid om de ozb te verhogen? Hoe zou je aan participatie kunnen doen zonder communicatie? Waarom betreft u zelf niet actief inwoners en organisaties bij het proces? En hoe denkt het college ook maar een cent op efficiency te kunnen bespreken als ze vorig jaar meer dan miljoen aan extra overhead heeft laten verdampen zonder uit te leggen hoe dat kan?

Bedenk eerst wat je belangrijk vindt en richt op basis daarvan het financieel beleid in. Dat zou de volgorde moeten zijn, maar u gebruikt alleen maar de bezuinigingen als basis. Dat zien we ook terug als het gaat om de Eneco gelden. Zolang de gemeenteraad de kaders voor de besteding van de Eneco opbrengst niet heeft bepaald, dienen we ons niet vast te leggen of en hoeveel van de opbrengst naar de algemene reserve gaat. Daarom hebben we als voltallige oppositie een amendement ingediend om alle uitspraken die daarover in de kadernota zijn gedaan te schrappen. Onze gemeente kent net als alle andere Nederlandse gemeenten financiële tekorten. De oproep aan het Rijk om meer financiële middelen ter beschikking te stellen is minder sterk wanneer we als gemeente Rijswijk ontstane structurele tekorten oplossen met eenmalige opbrengsten. De kleinst voorgestelde bezuiniging tot nu toe, doet voor de financiële positie van Rijswijk niets, maar houdt ons wel aan de top van de gemeenten met de vieste lucht van Nederland. De inkt van het concept actieplan luchtkwaliteit is nog niet droog of de eerste actie is alweer een jaar uitgesteld. Laten we dan nu ook eens doorpakken, voor de gezondheid van de inwoners gaan en het onderzoek naar het instellen van een milieuzone voor de Prinses Beatrixlaan niet uitstellen. Daarom hebben we samen met PvdA, D66, Wij. en OR een amendement ingediend. Het korte termijn financieel denken en het niet weten wat je wilt, zien we ook terug in het zwalkend beleid als het gaat om het groenbeheer. In het begeleidend schrijven bij het Groenbeheerplan staat dat u vooruitlopend op de 1e halfjaarrapportage een incidenteel budget van bijna 260 duizend euro beschikbaar stelt voor het onderhoud in 2020. "Hiermee kunnen we direct starten met de uitvoering van het plan." En wat lezen we nu, in de 1e halfjaarrapportage? U trekt dit budget weer in. De afdeling groenbeheer is

blij gemaakt met een dooie mus. Wat wilt u nu met het groenbeheer? U start dit jaar niet met de uitvoering van het plan. Kunnen we dat volgend jaar dan wel verwachten? Of trekt u de keutel dan weer in?

De coronamaatregelen hebben ons des te meer doen afvragen, van wie is de openbare ruimte? Van het koor dat wil repeteren, van de horeca-ondernemer die z'n terras wil vergroten, van de oudere die voor het maken van een ommetje een bankje nodig heeft om even te rusten, van de autobezitter die z'n auto voor de deur wil stallen, van de kinderen die buiten willen spelen?

De ruimte in onze gemeente is schaars. En dat merken we bij het anderhalve meter afstand moeten houden des te meer. De groei van het inwoneraantal die Rijswijk doormaakt, dwingt ons om na te denken over hoe we om willen gaan met de spaarzame ruimte die we nog hebben. We zullen keuzes moeten maken over wat we van waarde vinden in onze nabije omgeving.

Laten we de woonomgeving en de openbare ruimte weer inrichten voor mensen, grote en kleine. Om, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, te werken "aan een openbare ruimte die uitnodigt tot lopen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten." Dat vraagt om nieuwe vormen van deelmobiliteit. Om daarin een stap te zetten, dienen we de motie deelvoertuigcoöperaties in.

Het wordt tijd dat we kiezen voor de menselijke maat. En dan niet als loze term in verkiezingstijd, maar gerelateerd aan de leefbaarheid van Rijswijk voor zowel de huidige als de toekomstige nieuwe inwoners. GroenLinks vraagt het college de groene ruimte niet ongebreideld op te offeren aan verharding en bebouwing. En om zo spoedig mogelijk te starten met een integrale omgevingsvisie waarin leefbaarheid en welzijn sleutelwoorden zijn en dient daarvoor een motie in.

Creativiteit en flexibiliteit zijn belangrijker dan ooit, want alleen dan kunnen we de kansen en inzichten benutten die deze crisis ons biedt. GroenLinks roept de gemeente op de jongeren hierbij te betrekken en de PvdA zal hierover straks een gezamenlijke motie gaan indienen. Niet alleen bij de invulling van de coronamaatregel om 1,5 meter afstand te houden, maar bij de ideeën van de toekomst op diverse terreinen. Het is namelijk de toekomst van deze jongeren! En zij kunnen door hun verbeeldingskracht en andere kennis met werkbare ideeën komen, die volwassenen vaak nog niet

bedacht hadden. Het kindervragenuur was een begin. Laten we nu doorpakken en vooruit kijken, want dat is wat de toekomst ons vraagt.

Voorzitter, tot zover de kaders die GroenLinks het college wil meegeven in eerste termijn.